УДК 336.763:338.43

Зелені облігації як джерело фінансування сталого розвитку аграрного сектору

Слободян Тетяна,
здобувач вищої освіти спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у дослідженні розглядається сутність зелених облігацій як інструменту фінансування сталого розвитку аграрного сектору в умовах глобальних кліматичних викликів. Розкрито економічну природу зелених облігацій, їх роль у мобілізації інвестиційних ресурсів для екологічно орієнтованих проєктів, зокрема у сфері сталого сільського господарства. Проаналізовано міжнародний досвід використання зелених облігацій на прикладі фінансування аграрних ініціатив, що поєднують економічний та екологічний ефект. Визначено основні переваги застосування цього фінансового інструменту для аграрних підприємств. Окрему увагу приділено проблемам становлення ринку зелених облігацій в Україні. Обґрунтовано необхідність удосконалення інституційного забезпечення та формування національної таксономії зелених інвестицій для активізації використання цього інструменту в аграрному секторі.*

Ключові слова: *зелені облігації, сталий розвиток, аграрний сектор, зелені фінанси, фондовий ринок, екологічні проєкти.*

У сучасних умовах глобальних викликів, зумовлених кліматичними змінами та потребою сталого використання природних ресурсів, особливої ваги набуває фінансування екологічно орієнтованих проєктів. Одним із дієвих фінансових механізмів для залучення інвестицій у «зелені» проєкти виступають зелені облігації – боргові цінні папери, що випускаються емітентом з метою фінансування екологічно спрямованих проєктів [1].

Особливо важливо розглянути застосування зелених облігацій для підтримки аграрного сектору, який відіграє ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки, зайнятості та економічного зростання, але водночас є однією з галузей із найбільшим впливом на навколишнє середовище.

Зелені облігації – це фінансовий інструмент, який дозволяє залучати капітал для фінансування проєктів із позитивним екологічним ефектом. Вони є частиною «зелених фінансів», які сприяють сталому розвитку територій та зниженню негативного впливу економічної діяльності на довкілля [2].

Особливість зелених облігацій полягає в тому, що кошти, отримані від їхнього розміщення, цільово використовуються лише на екологічно значущі проєкти, у тому числі щодо адаптації до кліматичних змін, енергоефективності, збереження біорізноманіття, водних ресурсів, а також сталого сільського господарства [3].

Аграрний сектор традиційно потребує значних інвестицій для модернізації виробничих технологій, переходу на сталу сільськогосподарську практику, впровадження ресурсозберігаючих технологій та адаптації до кліматичних змін. У цьому контексті зелені облігації можуть стати важливим джерелом довгострокового фінансування.

Прикладом такого підходу є випуск зелених облігацій банком Landshypotek Bank у Швеції, які частково спрямовані на фінансування сталого ведення сільського господарства. Частина коштів (близько 25%) спрямовується саме на проєкти в агросекторі – зокрема на прецизійне землеробство, органічне виробництво та заходи, що підтримують біорізноманіття [4,5].

Такі випуски демонструють, як через ринки капіталу можна фінансувати проєкти, що одночасно мають економічний і екологічний ефект – зменшують вплив на довкілля та сприяють більшому залученню приватного капіталу до аграрних інвестицій [4].

Наукові дослідження показують, що розвиток ринку зелених облігацій відповідає міжнародним цілям сталого розвитку, зокрема Цілям сталого розвитку ООН, які спрямовані на підтримку сталого виробництва та споживання, боротьбу зі змінами клімату та захист екосистем [6].

Статистичні дані також свідчать про те, що глобальний ринок зелених, соціальних та сталих облігацій може досягти 1,6 трильйона євро у продажах до 2026 року, що свідчить про значний інтерес інвесторів до таких інструментів і потенціал їхнього розвитку [7].

Таким чином, розвиток ринку зелених облігацій є не лише інструментом реалізації міжнародних кліматичних зобов'язань, а й практичним механізмом трансформації аграрного сектору в напрямі екологічної модернізації. З огляду на це постає питання оцінки конкретних переваг, які отримують аграрні підприємства та інші учасники ринку при використанні цього фінансового інструменту. Серед них є [3, 8]:

1. Доступ до великого кола інвесторів: зелені облігації приваблюють інвесторів, хто орієнтований на стале та відповідальне інвестування, включаючи міжнародні фонди та банки.

2. Довгострокове фінансування: на відміну від короткострокових кредитів, облігації дозволяють отримати капітал на триваліший період, що важливо для масштабних інвестицій у модернізацію агросектору.

3. Покращення іміджу емітента: випуск зелених облігацій підсилює репутацію компанії як соціально відповідального бізнесу, що може сприяти подальшому залученню капіталу.

В Україні ринок зелених облігацій наразі перебуває на початковому етапі становлення. Основними перешкодами є [9]:

— невизначеність стандартів «зеленості» проєктів;
— низький рівень інвестиційної привабливості;
— недостатня нормативно-правова база для випуску і обігу таких облігацій;
— відсутність чіткої таксономії зелених інвестицій.

Ці чинники стримують розвиток цього інструменту на національному ринку, зменшуючи зацікавленість як емітентів, так і потенційних інвесторів.

Зелені облігації – це потужний інструмент фінансування сталого розвитку, який дозволяє мобілізувати капітал для екологічно орієнтованих проєктів, включно зі сталим розвитком аграрного сектору. Міжнародний досвід показує, що зелений борговий капітал може сприяти переходу до більш екологічно чистих і технологічно сучасних форм сільського господарства, водночас підсилюючи інвестиційну привабливість агросектора.

Для повноцінного розвитку цього ринку в Україні необхідно створити відповідні правові та інституційні умови, впровадити національні стандарти для оцінки «зелених» проєктів, а також стимулювати інтерес інвесторів через податкові пільги та прозорий механізм обліку використання коштів.

Список використаних джерел:

1. Примостка Людмила, Слєсар Вячеслав. «Розвиток ринку зелених облігацій». *Вісник Економіки*, № 3. 2023, С. 55-67. DOI: https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.055
2. Green bond. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Green_bond
3. Грубляк О. М., Олексин А. Зелені облігації як інструмент залучення інвестицій в екологічні проєкти. *Галицький економічний вісник*, Тернопіль. 2024. Том 91. № 6. С. 95–101. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/48261
4. Landshypotek green bond channels investment into sustainable forestry and agriculture. *Nordea*. URL: https://www.nordea.com/en/news/landshypotek-green-bond-channels-investment-into-sustainable-forestry-and-agriculture
5. Landshypotek to Finance Agriculture with Green Bonds. *NordSip*. URL: https://nordsip.com/2025/09/18/landshypotek-to-finance-agriculture-with-green-bonds/
6. Щербакова О. Роль зелених облігацій у фінансуванні сталого розвитку. *Економіка України*. Вип. 66, вип. 12(745). С. 3-22. doi:10.15407/economyukr.2023.12.003.
7. Шморгун І.Ю. Матриця Бостонської консалтингової групи для інструментів сталого міжнародного портфельного інвестування. *Всеукраїнська науково-практична конференція:* «Актуальні проблеми соціально-економічного розвитку в контексті євроінтеграції України». Одеса. 2023. С. 55-58. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fmvps/kaf_svit_gos_mij_eko_vidnosin/mijnarodni_proekti/aktualni_problemy_sotsialno-ekonomichnogo_rozvytku_v_konteksti_ievrointegratsii_ukrainy.pdf
8. Зелені облігації – ключ до великого кола інвесторів у проекти з енергоефективності та сталого розвитку. *Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження* України. URL: https://saee.gov.ua/news/zeleni-obligaciyi-kliuc-do-velikogo-kola-investoriv-u-proekti-z-energoefektivnosti-ta-stalogo-rozvitku
9. Зеленим курсом до сталого розвитку України. *Головний портал Національної академії наук України*. URL: https://www.nas.gov.ua/news/zelenim-kursom-do-stalogo-rozvitku-ukrani

Abstract: *the study examines the essence of green bonds as a financing tool for sustainable development of the agricultural sector in the face of global climate challenges. The economic nature of green bonds is revealed, their role in mobilizing investment resources for environmentally oriented projects, in particular in the field of sustainable agriculture. The international experience of using green bonds is analyzed using the example of financing agricultural initiatives that combine economic and environmental effects. The main advantages of using this financial instrument for agricultural enterprises are identified. Special attention is paid to the problems of developing the green bond market in Ukraine. The need to improve institutional support and form a national taxonomy of green investments to activate the use of this instrument in the agricultural sector is substantiated.*

Keywords: *green bonds, sustainable development, agricultural sector, green finance, stock market, environmental projects.*

Науковий керівник:
Боднар О.А.,
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет